

A Kbt. 117. § szerinti közbeszerzési eljárás, valamint a Kbt. 19. § (4) bekezdése szerinti szabályok alkalmazása a gyakorlatban

Dr. Paróczai Bernadett

Felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadó

Közbeszerzések Tanácsának MJVSZ által delegált tagja

Osztályvezető /DMJV Polgármesteri Hivatal, Közbeszerzési Osztály/

kozbeszerzes@ph.debrecen.hu

Sajátos beszerzési szabályok alkalmazása

Előzmények:

- **C-324/98 sz. Telaustria ügy** – „...a 93/38 irányelv hatálya alá nem tartozó ajánlatkérők kötelesek tiszteletben tartani a Szerződés alapszabályait általánosságban és különösképpen a diszkriminációmentesség elvét, amely többek között egy átláthatósági kötelezettséget foglal magában, amely lehetővé teszi az ajánlatkérő számára az említett elv tiszteletben tartásának biztosítását.”
- **Európai Bizottság 2006/C/179. sz. értelmező közleménye a közbeszerzési szerződésekről szóló irányelvek által nem, vagy csak részben szabályozott közbeszerzési eljárásokra alkalmazandó közösségi jogról**
 - „Bár egyes szerződések nem tartoznak a közbeszerzési eljárásokra vonatkozó közösségi irányelvek hatálya alá, az ilyen szerződéseket kötő ajánlatkérők ennek ellenére kötelesek megfelelni a Szerződés alapvető szabályainak”

Sajátos beszerzési szabályok alkalmazása

Az Európai Bizottság Értelmező Közleménye – a közbeszerzési szerződésekről szóló irányelvek által nem, vagy csak részben szabályozott közbeszerzési eljárásokra alkalmazandó közösségi jogról (2006/C 179/02)

- irányelvek nem terjednek ki bizonyos beszerzésekre
- ezek a beszerzések lehetőséget biztosítanak a kkv-k és induló vállalkozások számára
- közpénzek hatékonyabb felhasználása
- olyan megoldások keresése, amelyek segítenek kihasználni a belső piacból származó előnyöket

Sajátos beszerzési szabályok alkalmazása

Jogi háttér - EK szerződés (EUMSZ) és alapelvei

- áruk szabad mozgása
- letelepedés szabadsága
- szolgáltatás-nyújtás szabadsága
- megkülönböztetés-mentesség
- egyenlő elbánás
- átláthatóság
- arányosság
- kölcsönös elismerés
- jogorvoslathoz való jog

Sajátos beszerzési szabályok alkalmazása

Jogi háttér - EK szerződés (EUMSZ) és alapelvei

- szerződések odaítélése – megfelelő nyilvánosság biztosításával
- kivétel: rendkívül csekély gazdasági jelentőségű beszerzések (kivéve amelyek felkelthetik más tagállambeli gazdasági szereplők érdeklődését)
- megfelelő mértékű nyilvánosság biztosításának követelménye
 - megfelelő mértékű nyilvánosság = lehetővé teszi a piac verseny előtt történő megnyitását
- nem megfelelő, ha bizonyos számú lehetséges ajánlattevővel felveszik a kapcsolatot

Sajátos beszerzési szabályok alkalmazása

Jogi háttér - EK szerződés (EUMSZ) és alapelvei

Meghirdetés módjai (példálózó felsorolás):

- internet (saját honlap, közzétételre létrehozott portálok)
- nemzeti közlönyök, újságok, szakkiadványok
- helyi média
- TED

Szerződés odaítélése

- szerződés tárgyának megkülönböztetés-mentes leírása
- azonos hozzáférés
- diplomák, tanúsítványok, képesítések kölcsönös elismerése
- megfelelő határidők

Sajátos beszerzési szabályok alkalmazása

Hazai szabályozás:

- **2011. évi Kbt.** vezette be (123. §) – kizárólag az uniós értékhatárokat el nem érő értékű **árubeszerzésre** és **szolgáltatás-megrendelésre** vonatkozóan
- **2013. július** – a hatály kiterjesztése az **építési beruházásokra** is
- **2015. évi Kbt.** – 117. § szerinti eljárás

Kbt. Harmadik része szerint eljárások

- A Kbt. 117. §-ban meghatározott módon szabadon kialakított eljárás (Kbt. 112. § (1) bek. a) pontja szerinti eljárás), vagy
- A Kbt. Második Részében meghatározott szabályok szerinti eljárás a 113-116. §-ban foglalt eltérésekkel (Kbt. 112. § (1) bek. b) pontja szerinti eljárás)
 - Összefoglaló tájékoztatás közzététele – közvetlen felkérés ajánlattételre
 - Hirdetmény közzététele (építési beruházás esetén 700 millió HUF felett és 3. melléklet szerinti szolgáltatások esetében uniós értékhatár felett)
 - Kbt. 115. §-a szerinti közvetlen felkérés ajánlattételre

Kbt. 112. § (1) bek. b) pontja szerinti eljárás

Összefoglaló tájékoztatás

Előnyök:

- Az érdeklődő gazdasági szereplők köre előre feltérképezhető – érdeklődés hiányában történő eredménytelenség kockázata alacsony
- Egzakt eljárásjogi feltételek, kialakult joggyakorlat
- Nincs hirdetménykezelés

Kbt. 112. § (1) bek. b) pontja szerinti eljárás

Összefoglaló tájékoztatás

Hátrányok:

- Összefoglaló tájékoztatás időigénye (legalább 5 munkanappal az eljárás indítása előtt)
- Összefoglaló tájékoztatást követően gazdasági szereplők közvetlen felkérése ajánlattételre, adott esetben 30-40 gazdasági szereplővel történő közvetlen kapcsolattartás
- Kétlépcsős igazolási procedúra
- Kötött eljárásjogi feltételek
- Az összefoglaló tájékoztatás a közzétételt követően nem módosítható, változás esetén visszavonás, új tájékoztatás közzététele
- A felhívás későbbi, tájékoztatásban foglaltaktól eltérő tartalomra történő módosítása alapvető sérelmet vet fel
- Aránytalanul alacsony ár vizsgálata
- + 3 gazdasági szereplővel kapcsolatos korábbi jogértelmezési anomáliák
- Felkérni kívánt gazdasági szereplők „rotálása”

Kbt. 112. § (1) bek. b) pontja szerinti eljárás

építési beruházás esetén 700 millió HUF felett és 3. melléklet szerinti szolgáltatások esetében uniós értékhatár felett

Előnyök:

- Egzakt eljárásjogi feltételek, kialakult joggyakorlat

Hátrányok:

- Hirdetménykezelési kötelezettség
- Kétlépcsős igazolási procedúra
- Kötött eljárásjogi feltételek
- Aránytalanul alacsony ár vizsgálata

Kbt. 112. § (1) bek. b) pontja szerinti eljárás

Kbt. 115. §-a szerinti eljárás

Előnyök:

- Nincs hirdetménykezelés
- Kizárólag az ajánlatkérő által kiválasztott gazdasági szereplők részvétele
- Hirdetménnyel induló eljárásokhoz képest általában rövidebb eljárási időigény (különösen alkalmassági követelmény elhagyása esetén)
- Alacsony jogorvoslati kockázat a felkért gazdasági szereplők részéről
- Egzakt eljárásjogi feltételek, kialakult joggyakorlat
- Általában kevesebb kiegészítő tájékoztatás-kérés és a közbeszerzési dokumentumok ebből eredő módosítása

Kbt. 112. § (1) bek. b) pontja szerinti eljárás

Kbt. 115. §-a szerinti eljárás

Hátrányok:

- A felkérésre kerülő gazdasági szereplők előzetes vizsgálata (teljesítésre képes, egymástól független szereplők) – időigény
- Ajánlattevők „rotálásának” kötelezettsége
- Fokozott audit-kockázat
 - Gazdasági szereplők esetleges összejátszása; tényleges verseny hiányának látszata
 - Nem megfelelő számú ajánlat beérkezése (nem megfelelő előzetes vizsgálat vagy gazdasági szereplők közötti esetleges összejátszás)
 - Nem megfelelő „rotálás”
 - Eljárási forma alkalmazásának jogalapja (részekre bontás tilalma, nem megfelelő „egybeszámítás”)
- A kiegészítő tájékoztatás-kérések jellemzően alacsony száma miatt a teljesítési szakaszban jelentkező szerződésmódosítások (a dokumentáció ajánlattételi szakaszban nem reparált hibái miatt)

A Kbt. 117. § szerinti eljárás

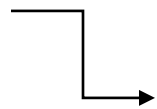
Előnyök 1.

- Önálló szabályozás lehetősége
 - Komplettn szabályrendszer kidolgozása, mely az összes eljárási cselekmény szabályozására kiterjed vagy
 - A Kbt. meglévő eljárási rendjének alapulvétele és az attól való eltérések szabályozása (ajánlott!)
- Alapelvi keretek között az eljárási forma a beszerzés tárgyához és az ajánlatkérő egyedi igényeihez igazítható

A Kbt. 117. § szerinti eljárás

Előnyök 2.

- Az egyedi szabályok beépítésével az eljárási procedúra egyszerűsíthető (ajánlatkérő és ajánlattevő számára egyaránt)
- Egyedi szabályok beépítésével az eljárási procedúra gyorsítható (összességében a Kbt. 115. §-a szerinti eljárás időigényével vetekszik)
- Lényegében nyílt eljárási forma – a „közhiedelemmel” ellentétben alacsony audit-kockázat (EUTAF, ME-KFF, KH, IH, ÁSZ, KEHI)

A részekre bontással, ajánlattevőkkel kapcsolatos pénzügyi korrekció veszélye minimális

A Kbt. 117. § szerinti eljárás

Főbb hátrányok

- Nem kötött eljárásjogi feltételek – nem megfelelő önálló szabályozás esetén alapelvi sérelem veszélye
- A közbeszerzési jogalkalmazók körében kevésbé elterjedt
- Nincs egységes joggyakorlat

A Kbt. 117. § szerinti eljárás

Lehetőségek 1.

- Ajánlatkérő a Kbt. 69. § (4)-(9) bekezdéseiben foglalt rendelkezéseket nem alkalmazza, az ajánlatok bírálata egy lépcsőben, az ajánlatok részeként csatolt és adott esetben hiánypótoló dokumentumok alapján történik, utólagos igazolási procedúra nélkül
- Kiegészítő tájékoztatás-kéréseken alapuló módosítás lehetőségének egyedi, alapelvekbe nem ütköző módon történő szabályozása
- Fedezeten felüli ajánlatok esetén tárgyalásos eljárási forma alkalmazása, árcsökkentés lehetősége
- Alkalmasság tekintetében az ajánlatkérő a külön jogszabályban foglalt alkalmassági igazolási módokon kívül egyéb objektív alapú alkalmassági feltételt és igazolási módot is előírhat (Kbt. 117. § (4) bek.)

A Kbt. 117. § szerinti eljárás

Lehetőségek 2.

- Ajánlatkérő nem alkalmazza a Kbt. 72. §-a szerinti rendelkezéseket, valamint a 73. § (2) bekezdését

A fenti vizsgálat elhagyásának indokai:

- Építési beruházás esetén:
 - az indoklás nem alkalmas a valódi teljesítőképesség megállapítására
 - a teljes árképzés vizsgálata nem választható el a költségvetés egyedi egységárainak vizsgálatától (akár több ezer költségvetési tétel árképzésének indoklása)
 - a gyakorlatban nem teljesíthető hibátlan, hiánytalan indoklás
- Árubeszerzés esetén:
 - a teljesítést követő kifizetésre tekintettel a meghiúsulás kevésbé járhat valódi kárral – árképzés vizsgálata nem indokolt
- Az indoklások minden esetben vitathatók, konkurens ajánlattevői jogvitához ad alapot, titkosítás nem megfelelőségéből adódó kockázat
- Kétkörös indoklás-kérés időigénye

A Kbt. módosítása

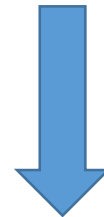
- A Kbt. 112. § (1) bek. b) pontja szerinti, összefoglaló tájékoztatás közzétételéhez kötött eljárási forma törlésre kerül
- A korábbi „nemzeti nyílt” eljárási forma, valamint a Kbt. 117. §-a szerinti eljárás alkalmazása
- 114/A. § (1) bek.: Ajánlatkérő az eljárást megindító felhívásban előírhatja, hogy az e § szerinti bírálat keretében a kizáró okok, az alkalmassági követelmények, valamint a 82. § (5) bekezdése szerinti objektív kritériumok tekintetében a közbeszerzési dokumentumokban meghatározott igazolásokat a gazdasági szereplők a részvételi jelentkezésükben vagy az ajánlatukban nyújtsák be.

A Kbt. 19. § (4) bekezdése szerinti szabályok alkalmazása

1. lépés: Kbt. 19. § (3) bekezdésének alkalmazása:

A Kbt. A különböző beszerzési tárgyakra eltérő módon fogalmazza meg az egység fennállását:

- Építési beruházás: „Egy” építési beruházás
- Szolgáltatás: **Ugyanazon közvetlen cél** megvalósítása
- Áru: **Azonos vagy hasonló felhasználás**

Egységes megközelítés és mérlegelés:

MŰSZAKI ÉS GAZDASÁGI FUNKCIONÁLIS EGYSÉG

Műszaki és gazdasági funkcionális egység

Elsődleges vizsgálati szempont: A külön szerződésekben foglalt feladatok együtt egy funkciót töltenek-e be, mind műszaki, mind gazdasági értelemben. A közbeszerzés tervezésekor a beszerzések eredményének gazdasági és műszaki rendeltetése, funkciója a kiindulópont.

Kiegészítő szempontok:

- az egységes tervezés és döntés,
- ugyanazon ajánlatkérő személye,
- azonos jogalap és azonos feltételek a szerződések megkötésekor,
- időbeli összefüggés.

A Kbt. 19. § (4) bekezdése szerinti szabályok alkalmazása

2. lépés: Kbt. 19. § (4) bekezdésének vizsgálata:

A Kbt. 19. § (4) bekezdése alkalmazásának konjunktív feltételei:

- a közbeszerzés becsült értéke eléri vagy meghaladja a mindenkori uniós értékhatárt,
- a leválasztott rész becsült értéke a 19. § (4) bekezdés a) pontja szerinti összeget nem éri el (80.000 és 1.000.000 Euro, 24.852.800 Ft és 310.660.000 Ft),
- a leválasztott részek összértéke nem haladja meg a közbeszerzés teljes becsült értékének 20 %-át.

A Kbt. 19. § (4) bekezdése szerinti szabályok alkalmazása

A leválasztott részek és a részekre bontás tilalmának kapcsolata:

Korábbi szabályozás (régi Kbt. 18. § (4) bekezdés:..."A (3) bekezdés alkalmazásakor annak megítéléséhez, hogy a Harmadik Rész szerint milyen eljárás folytatható le, az egyes leválasztott szerződések értéke önállóan vehető figyelembe."

Az új Kbt. 19. § (4) bekezdése nem tartalmazza a fentieket!

A Kbt. 19. § (4) bekezdése szerinti szabályok alkalmazása

A leválasztott részek és a részekre bontás tilalmának kapcsolata:

A leválasztott kis értékű közbeszerzések esetében a nemzeti eljárási rend alkalmazásáról a leválasztott rész önmagában vett becsült értéke alapján kell dönteni. DE!

A nemzeti eljárásrenden belül alkalmazandó eljárási forma megválasztásakor a részekre bontás tilalmát figyelembe kell venni. Azaz:

Ha az ajánlatkérő több olyan részt is leválaszt, amelyeknek önmagukban vett becsült értéke nem éri el építési beruházás esetén a 300 millió Ft-ot, de ezek együttes becsült értéke meghaladja a 300 millió Ft-ot, a Kbt. 115. §-a szerinti eljárási típus nem alkalmazható.

A Kbt. 117. §-a azonban ez esetben is alkalmazható

A Kbt. 19. § (4) bekezdése szerinti szabályok alkalmazása

- Eltérő beszerzési tárgyú eljárások között a leválasztás nem alkalmazható
- „Előre történő” leválasztás jogszerű! (a leválasztott eljárás korábban kerül lefolytatásra)
- Akkor is alkalmazható, ha az alapeljárás hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás

Köszönöm megtisztelő figyelmüket!

Dr. Paróczai Bernadett

Felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadó

Közbeszerzések Tanácsának MJVSZ által delegált tagja

Osztályvezető /DMJV Polgármesteri Hivatal, Közbeszerzési Osztály/

kozbeszerzes@ph.debrecen.hu